Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşov, piaţa mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birourĭ de anunciurĭ:
în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Dannebcr*, în Budapesta: *A. V. Goldbergerg, Eckstein Bernat*; în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.
Preţul inserţiunilor: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔR DE DUMINECĂ 43)

„Gazeta" iese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov
administraţiunea, piaţa mare, Têrgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 229.—Anul LVIII. Braşov, Sâmbătă-Duminecă, 14 (26) Octomvre 1895.

„Au pus degetul pe legea jidovéscă"....

Au reuşit în cele din urmă guvernul unguresc cu partida lui a duce la sfîrşit reformele lor bisericescĭ-politice.

In sĕptĕmâna acésta camera magnaţilor a primit şi proiectul de lege privitor la libera esercitare a religiunei, pe care l'a fost respins în mai multe rêndurĭ. Ministru-preşedinte Banffy a făcut ce a făcut şi şi-a câştigat o majoritate de 7 voturĭ. In timpul din urmă el a propus sĕ fiă nobilitaţĭ mai mulţĭ Ungurĭ şi noii baronĭ au votat firesce pentru guvern.

Cearta s'a învêrtit mai cu sémă împrejurul a doi paragrafĭ.

Intr'unul se cere sĕ se lase libertate fiă-căruia, décă vrea, sĕ se ţină de-o confesiune, ér décă nu sĕ pótă fi şi fără confesiune, fără lege. Acesta este paragraful aşa dis al neconfesionalităţii.

In celălalt paragraf se dispune ca cineva sĕ fiă liber de a trece, décă voiesce, nu numai dela o confesiune creştină la alta, ci şi dela religiunea creştină la religiunea jidovéscă.

Oposiţiunea, în sînul căreia se aflau toţĭ episcopii, afară de episcopii ungurĭ reformaţĭ şi unitarĭ, s'a pus cu peptul sĕ împiedece primirea acestor paragrafĭ, dér n'a reuşit.

Au învins aşa-déră amicii neconfesionalismului şi ai jidovismului.

Contele Ferdinand Zichy dise, că décă se va primi paragraful: ca cel odată botezat sĕ pótă trece în mod legal la religiunea jidovéscă, Ungaria va înceta de-a mai fi un stat creştinesc.

Guvernamentalii au primit însĕ acest paragraf, cum au primit tóte legile, ce li-s'au propus, începênd dela legea căsĕtoriei civile. Lor nu le este de creştinism, ci le stă gândul numai la aceea, cum sĕ pótă fi mai tarĭ cu ajutorul Jidovilor, carĭ au capitalurile cele marĭ, şi cum sĕ pótă maghiarisa mai bine şi mai iute prin înfrângerea puterii şi a influinţei confesiunilor creştine nemaghiare.

Sêmte acum şi poporul tot mai mult cele ce 'i le-au pregătit stăpânitorii dilei cu reformele lor, de carĭ el n'a avut nicĭ-o trebuinţă.

Un amic al foiei nóstre, dela Têrnave, ne dă o icónă despre modul cum cugetă poporul faţă cu năpastea nouelor reforme, scriindu-ne între altele:

Dilele acestea am eşit la câmp. In drumul meu am întêlnit câţĭ-va ţĕranĭ şi ţĕrance, carĭ mĕ întêmpinară cu drag şi stând cu ei de vorbă îmĭ puseră diferite întrebărĭ. Intre altele un „însurăţel" mĕ întrebă, că de unde vine de avem acum „o altă lege?"

N'am apucat sĕ-i rĕspund pentru a-l lămuri, când o ţĕrancă îmĭ luà vorba din gură dicênd: „Da tu nu scii, mĕ, că *gobernul a pus degetul pe legea jidovéscă?*"

M'au întrebat apoi, décă e adevĕrat ceea-ce li-a spus primarul satului, că cununiile se vor face în viitor la d-l „notarăş", că cei născuţi, cununaţĭ, morţĭ etc., nu vor mai fi puşĭ „la potrocol" de „domnul părinte", ci tot de notarul şi mĕ rugară sĕ le istorisesc cum trebue sĕ se încheie după „legea nouă" cununiile.

Cu bunăvoinţa, cu care mi-au pus aceste întrebărĭ, li-am dat şi eu lămuririle, ce mi-le cereau. Când tocmai le spuneam cum de aci încolo vestirile celor ce vor sĕ-şĭ lege viaţă unul de altul se sĕvêrşesc printr'un afiş pus pe o tablă dela primăriă, audii de-odată pe una dintre femei dicênd: „Vai de mine, d-le, *dór' nu suntem de lingore!*"*)

Étă o nimerită caracterisare a stărilor create de legile aşa numite bisericescĭ-politice, cu carĭ oblăduirea unguréscă a ţinut „sĕ fericéscă" ţéra şi poporul!

„Au pus degetul pe legea jidovéscă", dice poporul şi are dreptate, pentru-că cine nu-şĭ aduce aminte de sincera mărturisire a celor dela „Alianţa israelită", că ei au influinţat puternic, ca reformele sĕ fiă primite, de-órece între ele era pusă şi recepţiunea Evreilor.

Orĭ ce ar fi avut de gând însĕ Ungurii şi orĭ-cât ar fi înfluinţat asupra lor Jidovii, fapt este, că legile s'au adus, cum s'au adus.

Acum este la rêndul nostru, ca avênd în vedere interesele neamului şi bisericei nóstre, sĕ tacem tot ce putem pentru ca sĕ înlăturăm urmările rele, ce le pot avé acele legĭ pentru desvoltarea limbei, a culturei nóstre naţionale şi pentru apĕrarea legei nóstre strămoşescĭ.

Preoţimei nóstre, care este nemijlocit mai mult lovită prin nouele legĭ bisericescĭ-politice, 'i se nasce o nouă şi mare îndatorire faţă cu poporul şi faţă cu propriele ei interese.

Mai mult ca odinióră, preoţii noştri trebue sĕ stea adĭ cu crucea în fruntea poporului şi sĕ fiă apĕrătorii lui şi a drepturilor sale, ca printr'asta poporul sĕ se simţă din nou şi mai mult atras de ei, zădărnicindu-se ast-fel planurile duşmane, de a-l înstrĕina de preoţimea lui.

*) Alusiune la tablele, ce se pun pe la porţile locuinţelor celor bolnavĭ de tifus.

Revista sĕptĕmânei.

Wlassics şi şcólele poporale. Ministrul de culte şi instrucţiă publică *Wlassics*, a dat un ordin tuturor inspectorilor de şcóle, în care îi provócă, *sĕ controleze şi sĕ inspecţioneze în modul cel mai strict instrucţiunea în şcólele poporale.* Porunca acésta şi-o motivéză şovinistul ministru cu diferite date. Intre altele el dice şi următórele: In anul şcolastic 1893/94 dintre 7200 şcóle poporale cu limbă de instrucţiune *nemaghiară*, în 2199 *limba maghiară séu că s'a preles fără succes, séu că nu s'a preles de loc.* Uşor póte înţelege orĭ şi cine, că şi acest nou ucas al ministrului Wlassics este îndreptat singur şi numai în potriva şcólelor naţionalităţilor, şi mai ales *în potriva şcólelor poporale române.*

La situaţia politică în România. Diarul *„Fester Lloyd"* primesce din Bucurescĭ o corespondenţă de următorul cuprins:

„Grupul *Junimiştilor* nicĭ nu-i uimit şi nicĭ supărat pentru chiămarea liberalilor la guvern. Toţĭ ţin ca lucru ce se potrivesce la situaţiune, că liberalii iau în mânĭ puterea, că conduc alegerile şi forméză un guvern stabil şi durabil în faţa încurcăturilor dintre popóre, ce ameninţă sĕ isbucnéscă la primăvară. In timpul din urmă, cum se scie, parlamentul român n'a avut partid liberal, deóre-ce acesta părăsise înainte cu o jumĕtate de an parlamentul. Cu tóte acestea însĕ ministrul-preşedinte Sturdza nu se teme, că nu va avé majoritatea, pentru-că guvernul, care conduce alegerile, tot-déuna a fost în stare de a-şĭ asigura majoritatea.

„Dela Sturdza se aşteptă, ca el sĕ continue politica internă a României în spiritul reformător a fostului ministru Carp, şi ca sĕ nu se departeze în politica esternă de modul de conducere a antecesorului sĕu, *Al. Lahovary.*

„Cabinetul are multe de isprăvit în Dobrogea. In provincia acésta adecă, care se ţine de România dela a. 1878, s'au ivit nisce întêmplărĭ, carĭ dovedesc, că de anĭ de dile şi-au întins peste ţerişóra aceea panslaviştii mrejele lor, au format comitete şi centre de resvrătirĭ şi de conspiraţiunĭ îndreptate contra statului român. Tóte firele acestei organisărĭ s'au concentrat la consulatul rusesc dintr'un oraş dobrogean aşedat lângă Dunăre. Prefecţii şi funcţionarii românĭ, mirare, n'au băgat în sémă lucrurile acestea, pe carĭ le vedeau chiar şi strĕinii. Acum însĕ nu mai pot merge lucrurile şi mai departe astfel. Pentru-ce ridică România fortăreţe, pentru-ce întrebuinţéză milióne pentru armată, décă nu e domn în ţéră, şi décă nu se póte apĕra în casa ei contra duşmanului!"

FOILETONUL „GAZ TRANS."

Fata sĕracului, cea istéţă.

A fost odată ca nicĭ-odată, etc.

A fost odată un moş şi o femeiă. Ei erau atât de sĕracĭ, în cât n'aveau după-ce bea apă. Nicĭ tu, casă, nicĭ tu, masă, nimic, nimic, déră nimic n'aveau după sufletul lor. Muncea bietul om de diminéţa până séra târdiu, alăturĭ cu muierea, de-i trecea năduşelele, şi ca sĕ dea şi ei în spor, ba.

Se ţinea, vedĭ, norocul după dênşii ca pulberea după cânĭ, cum se dice.

Umblau cu tărăbuţele de colo până colo, şi ca sĕ se statornicéscă şi ei la un loc, nu găseau. Căcĭ cine era sĕ-i priméscă pe ei doi calicĭ, cu lóeta de copii după dênşii.

Adecă uitasem sĕ vĕ spuiŭ. Aveau aceştĭ ómenĭ o spuză de copii. Din aceştĭ copii, cei mai marĭ erau numai fete, éră băeţii erau mărunţei şi stau pe lângă dênşii ca ulceluşele.

Sĕ nu vĕ fi dus Dumnedeu vr'odată sĕ fiţĭ faţă când venea omul dela muncă, că v'aţĭ fi luat câmpii. Eşiau toţĭ afară înaintea lui, jigăriţĭ şi hărtăniţĭ, ca nisce netoţĭ, subţiraticĭ şi piţigăiaţĭ, mĕ rog, leşinaţĭ de fóme, şi tăbărau pe bietul om cu gura: tată, mi-e fóme, tată, mor de fóme!

Tatăl lor se zăpăcea şi nu scia cătră care sĕ se întórcă mai întâi, şi le da tótă agonisêla lui dintr'o di. Déră de unde sĕ le ajungă, ce bruma le aducea el? Abia puneau p'o măsea.

Bietul tat'sĕu şi biata mă-sa de multe orĭ se culcau nemâncaţĭ. Li-se rupea inima de milă, déră n'aveau încotro. Şi ca sĕ-şĭ liniştéscă copiiĭ, ei le făgăduia, că a doua di are sĕ le aducă mai mult. Ast-fel, mai cu şoşele, mai cu momele, adormeau şi bieţii copii, cu nădejde, că a doua di are sĕ fiă mai bine.

Dintre toţĭ copiiĭ, fata cea mai mare era mai tăcută şi mai cu judecată. Ea rĕmânea cu surorile şi fraţii cei mai micĭ, când se duceau părinţii la muncă, vedea de dênşii, îi muştruluia şi îi povăţuia sĕ fiă mai cu răbdare, mai îngăduitorĭ, ca sĕ nu se amăréscă până într'atât părinţii. Déră, bate toba la urechea surdului. Adecă, de! ce sĕ dicĭ? Ar fi fost şi ei, póte, mai îngăduitorĭ, şi mai cu răbdare, déră burta le da ghies şi îi făcea de multe-orĭ sĕ fiă neînţelegĕtorĭ.

Intr'acestea Boerului, pe moşia căruia se aflau aceştĭ ómenĭ, ca şi urgisiţĭ de Dumnedeu, i-se făcù milă de ei, şi într'o di când venì omul sĕ se róge pentru sălaş, el îi dise:

— Omule, te vĕd harnic, munceştĭ de te spetescĭ, şi doi în teiŭ te vĕd, că nu poţĭ lega. Étă eu mĕ îndur şi-ţĭ dau un petec de loc, sĕ fiă de vecĭ al tĕu. Du-te de-ţĭ alege petecul, ce-ţĭ va plăcé, şi apucă-te numai de cât sĕ-ţĭ facĭ un bordeiŭ.

— Bogdaprosti, cucóne, şi Dumnedeu sĕ priméscă. De unde dai sĕ isvoréscă.

Rĕspunse bietul om, se duse de-şĭ alese un petec de loc, şi până séra grópa pentru bordeiŭ o şi dete gata.

Nepastea lui. Cum se brodì, ca locul, ce-şĭ alesese, sĕ fiă alăturĭ cu al unui ţĕran bogat şi mândru de nu-i ajungea cineva cu prăjina la nas.

Peste nópte, nu sciu cum se făcù, nu sciu cum se drese, că o vită d'ale bogatului cădù în grópă şi murì.

A doua di de diminéţă bogatul vĕdêndu-şĭ vita mórtă, sărì cu gura mare asupra sĕracului, îl luà de pept şi cu el tîrîş se duse la curtea boerului sĕ le facă judecată.

Boerul se mirà, când îi vĕdù şi-i întrebà ce caută?

Ţĕranul cel bogat dise:

— Boerule, acest prăpădit de om, venetic în satul nostru, n'ar mai avea parte de el! după ce ţi-ai făcut pomană de i-ai dat un petec de loc! el tocmai lângă mine şi-a ales sĕ-şĭ facă bordeiŭ. Una la mână. Bagă de sémă, că după ce e sĕrac, apoi e şi cu nasul pe sus. Al doilea, grópa ce şi-a făcut pentru bordeiŭ, după ce că e mare fórte, apoi n'a avut grije sĕ o acopere peste nópte cu ceva, numai ca sĕ-mĭ facă mie pagubă, şi mi-a cădut o vită într'ênsa de şi-a rupt junghetura. Judecă d-ta acum, nu e dator sĕ mi-o plătéscă?

El dice, că n'are cu ce. Şi ce-mĭ pasă mie de asta?

— Boerule, rĕspunse şi sĕracul umilit

Nóuě turburărĭ în imperiul turcesc. De câte-va ḑile din nou au început a sosi scirĭ *fórte neliniştitóre* din imperiul turcesc. Astfel în provincia *Kerasun* au isbucnit frecărĭ revoluţionare. Din districtul *Mudonca* se anunţă, că Turciii au atacat pe Armenii din comuna Seulus, şi din amândouě parţile au *fost omorîte şi rănite 24 de persóne.* In *Macedonia* se ivesc nóuě mişcărĭ revoluţionare. Se ḑice, că rěsvrătitorii au *nimicit cu totul* satul turcesc *Catunitza, aprinḑênd şi jăfuind 300 de case.* După o luptă singerósă insurgenţii au fost împrěştiaţĭ de trupe turcescĭ. Unele ḑiare strěine prevestesc, că tóte aceste incidente vor aduce cu sine neîncunjurat *un rěsboiu cel mult la primăveră.*

Principele Montenegrului. Un corespondent al ḑiarului engles *„Daily Chronicle“* a interwievat pe principele *Nichita al Montenegrului.* Acesta ḑise între altele, că Austria a rănit adênc principatul cu luarea *Herţegovinei*, care în adevěr aparţine Montenegrului. Ţarul *Alexandru III* i-a ḑis tot-déuna sě trăéscă în pace cu vecinii, dér Austria şi-a îndreptat tóte fortăreţele şi armele în contra micei ţěrişore. Trecênd apoi la altă temă, principele ḑise, că Montenegrinii iubesc Anglia, şi nu este între munţii negri nicĭ un păstor, care sě nu cunóscă şi sě nu numéscă numele lui *Gladstone.*

Maghiarii şi Croaţii.

Marţia şi Mercurea trecută, oposiţionalii ungurĭ au făcut strajnice interpelărĭ în dietă din causa vătěmărei stégului unguresc în Agram. Mai întâiu a interpelat Francisc *Kossuth,* care şade acuma ca deputat pe băncile dietei, apoi contele Albert *Apponyi* şi în urmă faimosul *Pazmandy* Dénes. Toţĭ au luat la refrec pe br. Banffy, imputându-i, că n'a sciut sě apere cu bărbăţiă vaḑa statului ungar.

Kossuth mustra pe ministru-preşedinte Banffy pentru-că n'a stăruit, ca monarchul în scrisórea sa de mulţumire pentru primirea, ce-a avut'o la Agram, sě condamne mai aspru vătěmarea stégului unguresc, şi că n'a cerut îndată deplină satisfăcţiune pentru cele întêmplate. Apponyi tot cam asemenea, ḑicênd, că trebue sě se dea o satisfacţiă, care sě înveţe pe Croaţĭ, pe cei rěi, ca şi pe cei bunĭ, că stégul unguresc are drepturĭ în Croaţia şi nu e numai suferit.

Mai caracteristică este interpelarea lui Dionisie *Pazmandy.* El şĭ-o întroduse făcênd următórea icónă despre periculele, ce amenință Ungaria:

Eu věd ţéra ameninţată de marĭ pericole. Atuncĭ când în România a venit la putere un astfel de guvern, în fruntea căruia stă un bărbat, care nu numai că a fost un membru zelos al irredentismului valah şi un stêlp de frunte al Ligei valahe, dér astă tómnă a ţinut în Senat o astfel de cuvêntare, în care de-a dreptul a îndrumat la aceea, că viitorul României atêrnă numai dela luarea Ardélului şi dela îmbucătăţirea Ungariei, când věd, aud, că numai alaltăerĭ tinerimea din Bucurescĭ a salutat pe d-l ministru Dimitrie Sturza cu strigarea: „sě luăm Ardélul“ *).... (o voce în drépta: „sě vie numai“!). Mě rog de ertare: nu-i destul sě ḑicem „sě vie numai“, ci trebue sě ne şi pregătim înainte la aceste eventualităţĭ.

Sěptěmâna trecută m'am întêlnit într'un oraş din sudul Ungariei c'un fişpan, c'un procuror şi c'un deputat guvernamental (o voce în stânga estremă: Rea societate! Mare ilaritate), şi vorbind împreună despre starea lucrurilor din ţéră, toţĭ au recunoscut, că *panslavismul în Ungaria* n'a fost nicĭ-odată aşa de mare ca acum (sic). V'aşĭ puté dovedi câte sute de studenţĭ din părţile sudice învaţă la universitatea şi gimnasiul din Praga, câţĭ capětă stipendiu, şi că se întorc cu sutele şi se fac apoi aicĭ apostolii panslavismului şi agitatorĭ anti-maghiarĭ, (voce din stânga estremă: „Tot una, dér aleg deputaţĭ guvernamentalĭ!“).

Când vedem ce putere arată la méḑăḑi Panslavii, la rěsărit irredentismul valah, cum se organiséză în mod oficial şi sub egida regelui valah, atuncĭ voiu arăta, ce primejdia ne ameninţă la sud, cum se mişcă poporul şi naţiunea croată, şi că scandalurile de acolo sunt numai un simptom, ce dovedesce, că legăturile maghiaro-croate sunt fórte bolnave, sunt în ajun de a-se desface tocmai aşa, cum au păţit'o şi părinţii noştri.

Ḑice mai departe Pazmandy, că Croaţii sunt de părere, că pactul ce l'au încheiat ei cu Ungaria se póte desfiinţa, că ei privesc Croaţia nu ca provinciă a Ungariei, ci ca o ţéră suverană egală cu Ungaria, care are regele ei Croat! Banul dă paşapórte numai în limba franceză şi croată, pe când textul lor ar trebui sě fiă mai întêiu maghiar.

Croaţii în adevěr de aceea au invitat pe Rege la Agram, ca sě-i dovedéscă, că Croaţia încă şi aḑĭ e însufleţită de acele sentimente dinastice, ce le-a avut la 1848; ei au voit sě-i arate Croaţia iridentă, a căreia stég l'a purtat Jellacicĭ, dând o probă că de va fi lipsă a pune în mişcare Croaţia contra Ungariei, o vor afla gata.

Pazmandy arată apoi, că guvernul Banului a dat ordin a se comanda haine de gală pentru 50 de studenţĭ universitarĭ croaţĭ, şi le-a şi comandat la Pesta cu preţul de 175 fl. pentru un rênd de haine.

*) Noi aicĭ nu scim şi n'am auḑit nimic de aşa ceva. — Red.

Dintre aceştĭ studenţĭ îmbrăcaţĭ cu cheltuiéla statului sunt aḑĭ 13 inchişĭ pentru demonstraţiunĭ contra stégului unguresc.

Studenţii, adauge Pazmandy, nu s'au „interesat de susţinerea ordinei, ci de alte lucrurĭ. Când aveau sě trécă prin arcul cel dêntêiu de triumf — erau 80 în haine de gală cu săbii, 30 se îmbrăcaseră pe chieltuiala lor propriă — věḑênd ei stégul unguresc, n'au trecut pe sub pórtă, ci au încungiurat'o şi după aceea s'au întors spre ea şi au ameninţat stégul cu săbiile. După ce Maj. Sa a descins la palatul Banului, studenţii s'au întors la arc şi au luat jos stégul; ei au căpătat cheia ca sě se urce sus pe el.

După aceea Pazmandy vorbesce de încirea atentatului şi de atacarea stégului sêrbesc ce se afla pe biserica ortodoxă; ḑice că atuncĭ când monarchul a visitat Universitatea, cei 80 studenţĭ în gală erau acolo şi purtau stégul cu inscripţia 1848, cu care stég a năvăiit Jellacicĭ cu armata sa în Ungaria; ei au strigat cu toţii: „sě trăiască regele croat!“ lăsând ast-fel la o parte pe „regele maghiar.“

Monumentul lui Jellacicĭ până acum la nicĭ un prilegiu nu l'au decorat; der acuma au cheltuit 6000 florinĭ pentru împodobirea lui cu stégurĭ, lampióne ş. a. Studenţii s'au sfătuit mai întâiu la Universitate sě ardă stégul unguresc pe piaţa Jellacicĭ, apoi au făcut demonstraţiunea la 11 óre din nópte. Erau vre-o 10,000 de ómenĭ adunaţĭ. Aşeḑându-se studenţii în rênd lângă monument, ei scóseră toţĭ săbiile şi patru din ei puseră pe săbiile lor stégul unguresc, pe care l'au aprins pe dedesupt. Pe când ardea, studenţii strigau: „Z'vio Kral hrvatski, pereat magyarski!“. (Trăiéscă regele croat, péră Ungurii.) După aceea s'au depărtat în ordine; poliţia era acolo, dér nimenĭ n'a cutezat sě-i împedece. Tocmai pe atuncĭ Banul se plimba cu Regele în trăsură într'o depărtare de un jumětate chilometru de acolo. Ministrii maghiarĭ auḑiră de scandal şi ţinură sfat. Intr'aceea au fost arestaţĭ din toţĭ numai 7 studenţĭ, ér a doua ḑi 14.

Pazmandy susţine, că guvernul croat a fost pe sub mână înţeles cu studenţii, şi adreséză ministrului-preşedinte Banffy următórea interpelaţiă:

Ce měsurĭ are de gând sě ia d. ministru-preşedinte pentru ca drepturile legale ale Ungariei sě fiă pe deplin susţinute în Croato-Slavonia şi sě se stabiléscă legătura acestei provincii de regatul ungar, şi posiţiunea Banului subordinată guvernului unguresc într'un mod neîndoios?

Legile bisericescĭ-politice.

După-ce mai ḑilele trecute s'au primit în camera magnaţilor, cu o majoritate de 7 voturĭ, şi cele din urmă douě proiecte de legĭ politice-bisericescĭ, adecă proiectul de lege privitor la *liberul eseciţiu religionar* şi cel privitor la *neconfesionalitate* — se pare, că lupta bisericéscă-politică în parlamentul Ungariei s'ar fi finit. Cum şi întru cât le convin însě nouele legĭ şi poporaţiunei, o arată ḑiarul *„Budapester Tagblatt“*, făcênd calcul asupra cununiilor sěvêrşite în singuraticele bisericĭ din Budapesta, atât înaintea cât şi după întroducerea căsětoriei civile. Resultatul acelui calcul este în reasumat următorul:

In a. 1894 s'au încheiat în Budapesta *5878 de căsětorii*, prin urmare cad pe o *sěptěmână 110.* In sěptěmâna cea din urmă a lunei lui Septemvre a. c. s'au încheiat peste *500 de căsětorii.* Din contră în cea d'intâi sěptěmâna a lunei Octomvre c. în tóte oficiile matriculare din Budapesta s'au încheiat *numai 9 căsătorii.* Luând acum, că în termin mediu pe o sěptěmână se vin 110 căsětorii, astfel în sěptěmâna din urmă a lunei Septemvre s'au încheiat cu *400* căsětorii *mai mult* ca de regulă, şi în prima sěptěmână a lunei Octomvre cu *100* de căsětorii *mai puţine*, decât de altă dată. Comparându-se decĭ ultima sěptěmână a lui Septemvre cu prima sěptěmână a lui Octomvre, *în prima sěptěmână a „erei nouě“ s'au încheiat cel puţin cu 500 căsătorii mai puţine, decât în ultima sěptěmână a „erei vechĭ“.* Calculată în procente, diferinţa face *5700 procente. Sě tragă acum fiă-cine morala din aceste cifre!*

Către clerul şi poporul român din archidiecesa gr. or. transilvană.

(Fine.)

Premeditând decĭ asupra relelor, ce se pot nasce în societatea nóstră bisericéscă după întroducerea reformelor amintite, trebue sě fim pětrunşĭ adênc de simţul datorinţei imperative, de a instrua pe credincioşii bisericei nóstre, a-le pune în vedere adevěratele lor interese şi a i întări în simţul lor religios; ér acéstă datorinţă cade mai ales asupra preoţimei parochiale, care e pusă în contact imediat cu poporul, şi este în prima liniă rěspundětóre pentru ferirea credincioşilor sěi de rětăcire şi pentru ţinerea lor în legăturile comuniunei şi disciplinei bisericescĭ.

Sarcina clerului nostru de a instrua şi conduce bine pe credincioşii bisericii nóstre în afacerile matrimoniale, de carĭ e vorba, este mult uşurată prin instrucţiunile emise de consistoriul nostru metropolitan la 25 August a. c. Nr. 138 M. şi publicate deja cu cercularul consistoriului nostru archidiecesan din 4/16 Septemvre a. c. Nr. 6225 Plen., rěmâne numai, ca preoţimea parochială, după ce va fi studiat bine acele instrucţiunĭ, sě se foloséscă de tótă ocasiunea bună, în biserică, şi afară de biserică, în general şi în casurĭ concrete, spre a da credincioşilor sěi directivele necesare în sensul acelor instrucţiunĭ, punêndu-şĭ tótă silinţa, ca sě-i păstreze neclătiţĭ în simţul lor religios şi în ascultare de învěţăturile bisericii.

şi cu lacrěmile în ochĭ cât pumnul. Boerule, n'am ce ḑice, omóră-mě, spênḑură-mě, n'am ce face, décă a dat pěcatul peste mine. Aşa este, cum ḑice bogătaşul meu vecin. Şi fiind-că lui Dumnedeu îi place dreptul, drept sě-ţĭ spuiŭ, ce e drept: Am săpat grópă, şi o grópă mare, ca sě încapă bordeiul pe toţĭ ai mei, déră nicĭ că m'am gândit ca sě-i aduc pagubă. Şi nicĭ n'a fost la sufletul meu cugetul de mândriă, căcĭ n'aveam pe ce mě mândri, când mi-am ales loc lângă d-lui. Acum, lumineze-vě Dumneḑeu, Boerule, şi judecaţĭ după dreptate.

Boerul sta în cumpěnă. Nu scia cui sě-i dea dreptate. Vedea el dóră că séracul căḑut în pěcate fără voiă. După ce se gândì el niţel, ḑise:

— Bre, ómenĭ bunĭ: Eu am sě vě fac trei întrebărĭ; cine le va deslega mai bine, a aceluia sě fiă dreptatea. Vě dau răgaz de trei ḑile, gândiţi-vě. După trei ḑile sě veniţĭ şi sě-mĭ ghiciţĭ întrebările. Ţineţĭ minte bine. Intâia întrebare sună aşa:

Ce este mai gras în lume?

A doua:

Ce este mai bun?

Şi a treia:

Ce alérgă mai iute?

Aide, duceţi-vě acum. Déră sě mai sciţĭ una: décă nicĭ unul din voi nu va ghici vre-una din întrebările mele, sě sciţĭ, că unde vě stau picióręle o sě vě stea şi capetele.

Amêndoi împricinaţii se întórseră la casele lor. Bogătaşul lăudându-se, că el are sě ghicéscă, fiind-că ce lucru póte fi mai uşor de cât a spune, că porcul sěu din ogradă este mai gras, deórece stă slănina pe dênsul de o palmă; éră sěracul plângea de potopea pămêntul, gândindu-se că ce o sě spue el.

Décă ajunseră fiă-care la ai sěi, bogătaşul era vesel, că are sě-şĭ câştige pricina, éră sěracul se puse pe gândurĭ şi tot ofta. Copiiĭ se adunară pe lângă dênsul, se uita; déră nu cutezau sě-l întrebe ceva. Incepură şi ei a plânge; şi se făcù acolo la dênşii o plângere şi o jelaniă de te luau fiorĭ de milă.

Numai fata cea mare îşĭ luà inima în dinţĭ şi-l întrebà, ce are de este aşa de trist?

— Ce sě am, fata mea? Écă pěcate dela Dumneḑeu. Boerul ne-a îndatorat sě-i ghicim nisce întrebărĭ, pe carĭ nicĭ ómenii cei procopsiţĭ nu 'i le-ar puté spune, necum un sěrman prost ca mine.

— Ci spune-ne şi nouě, că dóră d'om putea sě-ţĭ dăm vr'un ajutor!

— Că ce ajutoraţĭ puté voi sě-mĭ daţĭ, voi, carĭ nu sciţĭ încă nicĭ cum sě mănâncă mămăliga?

— Te miră, tată, la ce am puté fi bune şi noi. Şi apoi ce strică décă ne vei spune şi nouě?

Atuncĭ sěracul ḑise: écă, écă, écă ce ni-a ḑis Boerul sě ghicim; căcĭ de unde nu, ne va sta capul unde ne stau tălpile.

Fata cea mare se puse pe gândurĭ, şi după ce mai cugetà ea, ce mai cugetà, se apropià de tată-sěu şi îi ḑise:

— Ia lasă, tată, nu mai fi aşa mâhnit. Nu ne lasă Dumneḑeu şi pe noi sě perim.

Când te vei duce la Boerul sě-i dai rěspuns, ţi-oiu spune şi eu ceva. Şi póte că va da Dumneḑeu sě scapĭ cu faţa curată dinaintea lui.

Sěracul părù a se mângăia óre-cum; déră numai inima lui scia. Nu voia, veḑĭ, sě-şĭ mai mâhnéscă şi copiiĭ.

In diminéţa când fù a se înfăţişa la boerul, ca sě-i ghicéscă întrebările, fie-sa îi spuse, cu ce sě rěspundă. Sěracul se arăta a fi mulţumit, déră se îndoia.

Se înfăţişară înaintea Boerului. Bogătaşul, mândru şi cu peptul deschis; sěracul, umilit şi strâns la pept de sta sě-i crape sucmanul cel sdrenţuit de pe dênsul.

Boerul întrebà pe bogătaş:

— Ei, bade, ce este mai gras pe lumea asta?

Bogătaşul rěspunse cu curaj:

— Apoi de, cucóne, ce sě fiă mai gras, de cât porcul meu din ogradă, care are grăsime pe el de o palmă de grósă.

— Minciunĭ spui, rěspunse Boerul.

Şi întrebând şi pe sěracul, el rěspunse cu sfială:

— Apoi de, cucóne, eu ḑic cu mintea

Peste tot este de dorit şi se aştéptă dela credincioşii bisericii nóstre: ca atât la încheierea, cât şi la eventuala desfacere a căsĕtoriei sĕ nu facă nicĭ un pas mai înainte de a cere sfatul parochului lor, ér în casurĭ mai grele şi al protopresbiterului tractual, în ceea ce privesce modul procedurei, şi mai înainte de a fi convinşĭ pe deplin, că la încheierea căsĕtoriei intenţionate nu sunt pedecĭ canonice, séu de sunt, acele, ca unele mai uşóre, se pot dispensa; ér pentru casurile de divorţare sĕ fiă convinşĭ, că sunt motive valide, pe basa cărora canónele bisericescĭ admit divorţiu; urmând ast-fel, se vor încungiura conflictele fiă cu legea civilă, fiă cu instituţiunile nóstre canonice.

Va fi fără îndoiélă împreunat cu unele greutăţĭ actul duplu al încheierii şi eventual al desfacerii căsĕtoriei; aceste greutăţĭ însĕ cât pentru partea bisericéscă le va suporta bucuros fiă-care adevĕrat credincios al bisericei nóstre, décă va face o comparaţiune între natura căsĕtoriei civile şi a celei bisericescĭ, şi anume: décă în vederea actului profan, scurt şi sec, cu care se va încheia căsĕtoria civilă prin mijlocirea unor funcţionarĭ civilĭ, fără caracter confesional, fără insignii bisericescĭ şi fără invocarea binecuvêntărei lui Dumnedeu, vor reflecta în altă parte la ritul sublim, cu care se încheie la noi căsĕtoria bisericéscă prin feţe sânţite, ca mijlocitóre ale darului lui Dumnedeu, cu rugăciunĭ şi binecuvêntărĭ, cu cântărĭ melodice şi cu tóte simbólele vieţii conjugale.

Fiind vorba propriaminte de a se salva instituţiunile nóstre bisericescĭ faţă cu legea civilă, congresul nostru naţional-bisericesc, ţinut în primăvara anului curent, a făcut deja credincioşilor noştri unele înlesnirĭ pentru actul duplu, căruia au sĕ se supună la încheierea căsĕtoriilor; anume a declarat de şterse licenţele séu aşa numitele şedule protopresbiterale, carĭ până acum au fost în us pentru controlarea preventivă a corectităţii cununiilor, reservând protopresbiterilor o desdăunare cuvenită pentru scurtarea emolumentelor lor; de asemenea cele trei vestirĭ în biserică le-a redus la una, care a trebuit susţinută mai ales pentru a se da actului bisericesc publicitatea recerută.

Urmând acestui esemplu bun, archiereii bisericii nóstre ortodocse vor face credincioşilor sĕi precât este posibil şi alte înlesnirĭ speciale, mai ales prin darea dispensaţiunei archierescĭ în casurĭ de pedecĭ canonice mai micĭ, carĭ pot sĕ obvină la încheierea căsĕtoriilor; se recere însĕ din capul locului, ca pentru mijlocirea dispensaţiunei sĕ se facă paşii cuvenițĭ încă înainte de încheierea căsĕtoriei civile; ér pentru casul, când dispensaţiunea cerută absolut nu s'ar pute da, se recere dela credincioşii noştri interesaţĭ de acéstă afacere, sĕ aibă tăria sufletéscă de a abdice la căsĕtoria intenţionată, şi a se pune pe combinărĭ pentru o altă căsĕtorie, care sĕ fiă admisă şi din partea bisericii.

Cât pentru încheierea căsĕtoriilor, maĭ am sĕ recomand atenţiunei iubitului cler şi popor, că căsĕtoriile aşa numite micste, adecă carĭ se fac între credincioşĭ de diferite confesiunĭ, după esperienţele mai vechĭ şi mai nouĕ, conturbă de multe orĭ unitatea şi armonia spirituală a căsĕtoriţilor şi contribue mult la lăţirea indiferentismului religionar fórte păgubitor pentru biserică; de aceea este de dorit, ca astfel de căsĕtorii, precât numai se póte, sĕ se încungiure pe viitor, cu atât mai vêrtos, pentru-că acestea în noua situaţiune, ce ni-s'a creat, pot da ansă la desconsiderarea căsĕtoriei bisericescĭ, dér şi alt-cum fac multe greutăţĭ la crescerea religiósă a copiilor născuţĭ din ele.

Inainte de a încheia pentru astă-dată sfaturile mele archipăstorescĭ, mai am în ceea ce privesce articolii de lege XXXII şi XXXIII din anul 1894, relativĭ la crescerea copiilor şi la matriculele de stat, sĕ observ în general: că cu privire la acestea iubitul cler şi popor are sĕ se ţină strîns de instrucţiunile clare ale consistoriului metropolitan, la carĭ am făcut provocare mai sus; recomand însĕ în special şi cu totadinsul atenţiunei celor interesaţĭ, sĕ nu sufere a se da copiilor nou născuţĭ alt-fel de nume de botez, decât numai de acele, carĭ sunt îndatinate în viéţa nóstră bisericéscă; ér în cas de violenţă, respectivii sĕ-şĭ caute remediare la locurile competente.

Oficiile protopresbiterale sunt poftite, sĕ publice acéstă epistolă a mea pastorală clerului subordinat, şi prin acesta poporului din tracturile sale; ér preoţimea parochială e chemată a se face interpret fidel al cuvintelor mele şi a le comunica poporului în limbagiul vulgar, ca cele ce le grăesc eu, sĕ le înţelégă toţĭ şi fiă-care cât sĕ póte mai clar; păstrându-vĕ de altmintrea iubirea şi deplina mea bunăvoinţă, şi împărtăşindu-vĕ tuturor binecuvêntare archierescă!

Sibiiu, 19 Septemvre 1895.

Miron Romanul m. p.

Adunare de învĕţătorĭ.

F. Ghiriş, 9 (21) Oct. 1895.

Stim. D-le Redactor! Vĕ rog sĕ ne deschideţĭ şi nouĕ colónele „mamei Gazete“ pentru a arăta decurgerea conferenţei „Reuniunei districtuale a învĕţătorilor românĭ gr. or. din tractul Beliu“, ţinută la 3/15 Octomvre c. în comuna Ucuriştiu.

După ce membrii reuniunei se adună în sala de învĕţământ a şcólei, preşed. Ioan *Buţui*, inv. în Ucuriştiu, deschide şedinţa prin un discurs, în care în terminĭ fórte aleşĭ şi reuşiţĭ arată însĕmnătatea conferinţelor învĕţătorescĭ şi folósele cele marĭ, ce le are fiă-care învĕţător din ele. Indemnând pe membri la muncă, d-sa încheiă cu cuvintele poetului: „La luptă cu mână bărbătéscă, — şi-atuncĭ naţiunea nóstră de nou va sĕ'nflorescă“. Discursul e primit cu un prelungit „sĕ trăéscă“.

Constatându-se presenţa membrilor, se află de faţă 18 din 26.

In raportul comitetului se aduce la cunoscinţă, că s'a hotărît a deschide un apel pentru îmbogăţirea bibliotecei, care de present se compune din 44 opurĭ, donate de P. St. D-nă Lucreţia Rudow n. Suciu. Starea cassei e de 22 fl. 42 cr. banĭ gata, şi 46 fl. 50 cr. restanţe, pentru a căror încassare s'au luat mĕsurile de lipsă.

Vasiliu *Teuca*, învĕţător în F.-Tout, a ţinut prelegere despre „Introducerea în cele 4 operaţiunĭ fundamentale“, la care unii din membri, făcêndu-şĭ observările didactice, conferenţa esprimă mulţămită protocolară prelegĕtorului. Tot asemenea şĭ-a esprimat mulţămită conferanţa şi faţă cu prelegerea din stupărit, ţinută de v.-preşedintele G. *Dudulescu*. Era sĕ ţină prelegere din gramatica română despre „Substantiv“ învĕţătorul Dem. Deac din Cociuba, dér nu s'a presentat, ba nicĭ nu şĭ-a scusat neparticiparea.

Intre multele propunerĭ, amintesc pe a membrului Gavril *Dudulescu*, de-a se înfiinţa în acest tract conferinţă „preoţéscă-învĕţătoréscă“, care propunere conferenţa o predă comitetului, ca împreună cu Rvds. dn. Petru *Suciu*, protopopul tractual, sĕ o ia la desbatere. Preşedintele cetesce o corĕspondenţă apărută în „Gazeta Transilv.“, subscrisă de I. Costa, învĕţător în Inand, în care acesta, ocupându-se cu decursul conferenţei adunărei generale a „Reuniunei învĕţătorilor gr. or. din Bihor“, tractul nostru îl atacă pe nedrept, la ceea ce conferenţa rógă pe preşedinte ca sĕ rĕspundă.

Ca óspeţĭ am avut pe d-nii preoţĭ Leucuţa din Olcea; Cotuna din Ciuntuhaza; Marchiş din Cărand şi d-l teolog abs. Bulcu din Coroiu.

Rvds. dn. protopop, fiind ocupat în comitetul protopopesc, n'a putut sĕ ne ajute cu sfaturile sale părintescĭ în decursul acestei conferenţe.

G. D.

SCIRILE DILEI.

13 (25) Octomvre.

Zăpada, ce a cădut dilele trecute în părţile nóstre, s'a estins şi în părţile Sibiului, Cluşului, Devei, cum şi în unele părţĭ ale Ungariei, dér nicăirĭ în mĕsură aşa mare ca în părţile nóstre. In România, mai ales în părţile muntóse, încă a nins. La Predeal zăpada era aşa de mare, încât a pricinuit şi unele întârdierĭ de tren. Din Pitescĭ ni-se scrisese, că acolo viile, încă neculese, steteau acoperite de zăpadă. De vre-o două dile în părţile nóstre avem érăşĭ timp plăcut şi destul de cald.

—o—

Sórtea ocnarilor din Uióra. Despre sórtea muncitorilor din ocnele de sare dela Mureş-Uióra, despre carĭ am scris mai de multe-orĭ, primim o nouă corespondenţă, în care ni-se spun următórele: Incă în 1893 muncitorii simţindu-se neîndreptăţiţĭ din partea mai marilor lor, înaintaseră o cerere la ministeriu, în care de-o parte se plânseră în contra mai marilor, acusându-i pe aceştia cu mai multe abusurĭ, înşelăciunĭ şi fărădelegĭ, ér de altă parte cereau sĕ li-se îmbunătăţéscă sórtea, mai ales că şi venitele ocnei au crescut dela 200,000 fl. la an, cât aduceau odată, la trei milióne fl. De şése-orĭ au fost şése delegaţĭ ai ocnarilor la fostul ministru Wekerle, care totdéuna li-a promis, dér n'a făcut pentru ei nimic. Ocnarii au continuat şi mai departe cu plângerile şi arătările făcute contra mai marilor lor; urmarea a fost, că în fine mai marii ocnei au pedepsit pe cei 6 delegaţĭ cu scóterea lor din post şi perderea pentru tot-déuna a tuturor drepturilor, ce le au ocnarii din Uiora, ér pe alţĭ 40 de inşĭ i-au pedepsit cu subtragerea din beneficiu şi degradare în rang. Ocnarii au protestat mai departe; a venit în două rêndurĭ câte-o comisiune dela ministeriu şi în urma cercetărilor acestora toţĭ mai marii ocnelor din Uióra fură mutaţĭ la alte ocne. Comisiunea de-a doua, trimisă sub actualul ministru de finanţe, după o încercare de 8 óre, vĕdênd, că nu-i póte face pe ocnarĭ sĕ se lepede de cei 6 delegaţĭ ai lor, atât de aspru pedepsiţĭ, a trebuit sĕ ridice pedépsa şi sĕ pună érăşĭ pe cei şése delegaţĭ în tóte beneficiele, ce le aveau înainte. Cu asta însĕ ocnarii nu sunt mulţumiţĭ. Faptul, că mai marii ocnei au fost transferaţĭ, dovedesce, că ei au fost vinovaţĭ, şi că plângerile ocnarilor au fost întemeiate. Din contră însĕ, faptul, că ocnarii pedepsiţĭ au fost iertaţĭ şi puşĭ în posturile lor, arată, că ei au fost nevinovaţĭ. De aceea ei sunt fórte amărîţĭ pentru-că au suferit fără de-a se sci vinovaţĭ şi fără de a fi despăgubiţĭ pentru daunele avute în timp de doi anĭ prin perderea postului. — Dĭ-i dreptate ungurésca şi dă-i pace!

—o—

Jude la Curiă. D-l Ioan *Mezei*, jude la tabla r. din Cluşiu, este numit jude suplent la Curia în Pesta, unde îşĭ va ocupa dilele acestea noul sĕu post. „Kolozsvár“ dice, că prin depărtarea din Cluşiu a d-lui Mezei, Tabla pierde un jude distins, fórte sirguitor şi cu esperienţe multi laterale.

—o—

Colera în Galiţia. După raporturile oficiale, în diua de 22 Octomvre n. c. s'au îmbolnăvit în Galiţia de coleră 3 ómenĭ, dintre carĭ doi au murit, ér unul s'a însănĕtoşat. Sub cercetare medicală erau în acea di 24 bolnavĭ de coleră.

—o—

„Picnic.“ Tinerimea universitară română din Cluş invită la picnicul, ce se va da Joi în 7 Novembre n. c. în sala hotelului „Central“ din Cluşiu. Inceputul la 8 óre séra. Contribuirĭ marinimóse se primesc cu mulţămită şi se vor chita în publicitate.

---

mea a próstă, că pămêntul sĕ fiă mai gras pe lumea asta, că el ne dă tóte bunĕtăţile pe carĭ le avem.

— Aşa este, rĕspunse Boerul.

Acum dise bogătaşului éră:

— Ce alérgă mai iute pe lumea asta?

— Armăsarul meu, cucóne, rĕspunse bogătaşul, că alérgă peste văi şi délurĭ, când îi dau drumul, de nu-i vedĭ copitele.

— Apoi de, cocóne, capul meu nu mĕ duce aşa departe, fără decât dau socotélă, că nimic nu alérgă aşa de iute ca gândul, rĕspunse şi săracul.

— Tu ai dreptate. Cela aiuréză.

In cele din urmă mai întrebă odată pe bogătaş:

— Ce este mai bun pe lumea asta?

— Nimic nu este mai bun pe lumea asta, milostive stăpâne, rĕspunse el, ca judecata cea dréptă a Măriei tale.

— Eu, boerule, cu prostia mea mĕ duce gândul sĕ cred, că nimic nu e mai bun pe lumea asta, ca Dumnedeu, care ne sufere pe lume cu tóte rĕutăţile nóstre.

— Adevĕrat, aşa este, dise boerul.

Şi întorcêndu-se către bogătaş adăogă:

— Esĭ afară, ţĕran viclén şi mojic, ce eştĭ, sĕu pui acum de-ţĭ trage la tălpĭ atâta, cât nu poţĭ duce!

Bogătaşul eşi cu códa între picióre.

Şi chemând mai aprópe pe sĕrac, îl întrebă cu un graiŭ blăjin:

— Spune-mĭ, bre omule, cine te-a învĕţat pe tine sĕ rĕspundĭ aşa de potrivit, căcĭ din capul tĕu éla sec nu cred sĕ fi eşit cuvinte înţelepte.

Bietul sĕrac se cam codea. Nu-i venea sĕ spue drept, de témă sĕ nu păţéscă ceva.

Décă se vĕdu încolţit, spuse tot adevĕrul precum era.

Atuncĭ boerul, mirându-se în sine de iscusinţa fetei sĕracului, îi porunci ca a doua di sĕ vie cu fata la curtea boeréscă. Ea sĕ fiă nicĭ îmbrăcată, nicĭ desbrăcată, nicĭ călare, nicĭ pe jos, nicĭ pe drum, nicĭ pe lângă drum.

Cum audi sĕracul unele ca acestea, începu a se boci şi a se văicăra de nu-ţĭ venea sĕ-l mai audĭ, şi se întórse la ai sĕi.

Fata cea mare când audi cele ce îi spuse: Nu te teme, tătucă, îi dise ea, că i viu eu lui de hac. Numai sĕ-mĭ cauţĭ două mâţe.

Cum se făcu diminéţă, fata aruncă pe dênsa un volog (plasă), luă mâţele la subţiorĭ, încălecă pe un ţap şi plecă la curtea boeréscă.

Mergênd ast-fel pe drum, ea nu era nicĭ călare, nicĭ pe jos, căcĭ îi da de pămênt când un picior când altul, ţapul fiind pitic; umbla nicĭ pe drum, nicĭ pe lângă drum, căcĭ ţapul nu ţinea drumul drept. Aci trecea pe lângă câte un gard sĕ apuce câte vr'un lăstar dela vr'un pomişor; aci trecea de cealaltă parte. Nu era nicĭ îmbrăcată, nicĭ desbrăcată, căcĭ vologul aruncat pe dênsa.

Şi aşa, cu chiu, cu vai, ajunse la curtea boeréscă. Când o vĕdură boerul şi ómenii curţii, venind aşa, încremeniră. Boerul, vedĭ, nu voia sĕ se dea rĕmas, şi porunci sĕ dea drumul la doi zăvoi, ce-i ţinea la curte în lanţ. Aceştia, cum vĕdură alaiul, cu care venea fata sĕracului, se repediră la dênsa, déră se dete drumul îndată mâţelor, şi zăvoii se luară după dênsele, éră fata sĕracului ajunse la scara boeréscă aşa precum îi poruncise boerul.

Vĕdênd şi acéstă iscusinţă a fetei, boerul n'avŭ încotro, şi fŭ nevoit s'o priméscă. Atuncĭ porunci sĕ o fereduéscă (sĕ o îmbăieze), o îmbrăcă cu nisce haine ca de miresă şi hotărî sĕ o dea după un fecior, ce-l avea boerul pe lângă dênsul, care îi slujea cu credinţă.

După ce o vĕdŭ boerul curăţită şi ferchezuită ca o miresă, şi cum avea ea şi pe vino încóce, i-se părŭ mai frumósă de cum era atuncĭ; ce-i abătŭ lui, că pofti sĕ o aibă el de nevastă, mai cu sémă că era burlac, şi se cunună cu dênsa. Mai înainte de a se cununa, boerul dise dênsei: eu te iau de soţiă; déră sĕ sci, că tu n'ai voiă sĕ judecĭ nicĭ-odată fără de mine. Ea primi.

După ce trecŭ cât trecŭ dela cununia lor, boerul se duse odată în tréba lui pe moşiă. In lipsa lui veniră doi ţĕranĭ cu o prigonire la curte. Aflând, că boerul nu este acasă, şi vĕdênd pe cuconiţa într'un cérdac, ei începură sĕ se jeluiască la dênsa. Ea asculta şi tăcea.

Din causa sf. sërbătorî de mâne numërul de Duminecă apare cu o ḑi mai înainte.

—o—

Un Român în luptă cu un taur. Din Bistriţa se scrie, că în têrgul de vite, ce s'a ţinut acolo în cursul acestei sëptĕmânî, s'a petrecut o scenă grozavă. In urma mĕsurilor luate de primăriă, un tênĕr român voinic şi bine făcut din comuna *Borgo-Mijlocenî* dusese la têrg la Bistriţă taurul satului. Puternicul taur, pe care tînĕrul voinic îl dusese la têrg mai mult cu sila, după ce ajunse în piéţa de vite începù a se lua după vacî şi a răcni puternic, aşa că lumea din têrg înspăimântată o luà la fugă care încătrău a putut. Tînĕrul îşî încordà puterile ca sĕ stăpânéscă taurul, ér după ce vĕḑù, că nu merge altfel, luà bâta. Când primì prima lovitură, taurul se înfuriă, începù sĕ răcnéscă grozav şi sĕ arunce pămênt cu córnele, apoi se aruncà cu turbare asupra voinicului. Acesta făcù câţî-va paşî îndĕrĕt şi apoi se aruncà ca un leu asupra taurului. In primul moment tînĕrul eşì învingĕtor, căcî strajnicele loviturî aplicate de el în capul taurului, îl făcură pe acesta sĕ se retragă, fiindu-i botul podidit de sânge. In timpul acesta voinicul făcù câţî-va paşî, voind sĕ se refugieze; dér în momentul următor taurul se reculese şi cu ochii scăldaţî în sânge se aruncă din nou după voinic. Acesta se reîntórse şi începù din nou lupta, dér abia a apucat sĕ mai dea o lovitură strajnică în capul sĕlbaticului dobitoc şi în momentul următor taurul îşî implântà córnele în pântecele tînĕrului, pe care de douĕ-orî îl aruncà în aer, ér când căḑù la pămênt, era sfâşiat în bucăţî. Sĕlbaticul taur se aruncà apoi cu piciórele asupra lui şi după ce-l făcù praf, o luà la fugă. Cadavrul sdrobit al voinicului fù transportat acasă la Borgo-Mijlocenî.

—o—

Şcóla de pomî a d-lui Ladislau *Unghváry* din Czegléd, pe care o anunţăm din nou pe pagina din urmă este după cum ni-se scrie una dintre cele mai bogate scóle de pomî din Ungaria, avênd o estindere de 121 jugĕre cu o mulţime de pomişorî frumoşî, sănĕtoşî şi de soiul cel mai nobil, de unde la comande se trimit bine pachetaţî şi pentru preţurî moderate. Scóla de pomî a lui *Unghváry* e pe pămênt humos, ceea ce face, ca pomişorii sĕ se prindă mai uşor. La cerere se trimite gratuit catalogul cu soiul şi preţurile pomişorilor.

—o—

Confetăriă. Vĕduva *Frida Montaldo* a deschis érăşî confetăria sa în strada „Mihail-Weiss" No. 11.

NECROLOG. Intristata soţiă şi copiiî cu adêncă durere fac cunoscută încetarea din viéţă a iubitului lor soţ şi părinte **Iacob Zorca**, notar în pensiune, magistru postal, preşedinte al comitetului parochial şi membru la mai multe reuniunî culturale etc., decedat în ḑiua de 12 (24) Octomvre c. în etate de 63 anî, şi rógă pe amicî şi cunoscuţî a asista la serviciul funebru, ce se va oficia Sâmbătă în 14 (26) Octomvre la órele 2 p. m., ér rĕmăşiţele pămêntescî se vor depune spre vecînica odihnă în cimiterul bisericei gr. or. din loc.

Vlădenî, în 12 (24) Octomvre 1895.

Fiă i ţĕrina uşóră şi memoria binecuvêntată!

Reveica Zorca n. *Steblea*, ca soţiă; *Iacob Zorca*, paroch şi soţia *Maria* n. *Proca*; *Moise Micu* paroch şi soţia *Maria Zorca*; *Ioan Inţu*, paroch şi soţia *Susana Zorca*; *Ioan Voda*, notariu cercual şi soţia *Reveica Zorca*, ca fiu, gînerî, fiice, numĕroşî nepoţî şi nepóte.

Clăcile şi poporul.

S'a constatat şi se constată la diverse ocasiunî, că poporul nostru a slăbit mult în simţul sĕu religios şi moral. S'a accentuat şi se accentuéză de-asemenea, că în urma consumării peste mĕsură a beuturilor spirtuóse, poporul sărăcesce şi degeneréză în mod, ce pune pe serióse cugete inimile, carî îl iubesc şi simt deopotrivă durerea şi amarul, ce-l trage în urma vitregei lui sorţî.

Ei bine, nu se póte trage la îndoélă, că unul dintre cele mai primejdióse mijlóce, care dă mai vîrtos ocasiune poporului de-a se demoralisa şi de a-şî însuşi o mulţime de scăderî, sunt *clăcile* îndatinate la noi Românii.

Obiceiul de a da, séu face *clacă* avea la început un scop creştinesc. Prin clacă se tindea la ajutorarea ómenilor sĕracî, — a vĕduvelor sĕrace şi a neputincioşilor.

Ca orî-ce lucru bun şi creştinesc însĕ, aşa şi claca a fost şi este stricată în intenţiunile ei de spiritul de aḑî al timpului. Din mijloc de ajutor pentru cei lipsiţî, claca a devenit un abus revoltător, un canal de corupţiune pĕcătósă. Pe când la început ómenii cu adevĕrată inimă creştinéscă şi conduşî de principiul iubirii de-aprópelui se adunau în grupe mai marî séu micî în ḑile de sĕrbătorî mai neînsemnate, ca prin munca mânilor sĕ ajute pe cei neputincioşî; pe atuncî astăḑî clăcile au luat o direcţiune contrară, au început a se ţiné chiar şi în ḑile de sĕrbătorî mai marî, ca d. e. la Sf. George, la Nascerea Sf. Ión Botezătorul, la Schimbarea la faţă etc. etc., ba în multe locurî chiar şi ḑiua Domnului nu se mai respectă, nu se mai deosibesce de celelalte ḑile de peste sĕptĕmână. In loc, ca creştinii sĕ mérgă la biserică şi sĕ se róge, ei s'adună în alaiu şi în frunte cu lăutarul satului, ameţiţî de rachiul puturos al Ovreiului, merg la clacă în chiote şi sbierete, ce-ţî inspiră şi compătimire şi indignare.

Sciut este, că aḑî clăcile se fac mai ales la aceia, carî dau destulă beutură şi mâncare. Urméză dér în mod firesc, că poporenii cu ceva stare mai bună, independenţî şi mai bine cugetătorî, vĕḑênd aceste abusurî, îşî ḑic în inima lor adese-orî: décă a lucra în clacă la cei avuţî nu este pĕcat, atuncî cu atât mai vîrtos nu póte fi pĕcat a lucra pentru mine, omul sĕrac. Póte pretinde cineva în astfel de împrejurărî o altă judecată dela el?

Fără a fi cine-va pesimist, póte sĕ-şî închipuéscă, că în astfel de împrejurărî, ḑilele de sĕrbătóre şi rugăciunile creştinescî au sĕ devină, décă nu au devenit deja, ceva de prisos la massele poporului, ér credinţa în Dumneḑeu o mască a viţiului. De altfel vedem chiar astăḑî, că în cele mai multe părţî bisericele nóstre sunt aprópe góle de popor în Dumínecî şi sĕrbătorî.

Décă va fi observat cine-va de aprópe clăcile, de sigur, că se va fi convins pe deplin, că dintre cei ce merg la clacă, majoritatea o forméză aceia, carî orî că se tem de prigonirea domnilor, orî că sunt conduşî de pofta de a bea. Séra, când vine rêndul sĕ-şî petrécă şi sĕ priméscă rĕsplata în mâncare şi beutură pentru serviciul făcut, unii béu pentru-că-i de cinste, ér alţii béu din rĕsbunare, ca încai sĕ merite plata, ce ar fi trebuit s'o capete. Şi fiind-că la astfel de ocasiunî beutură este din belşug, fiă-care moş, babă, tată şi mamă îşî satură nepoţeii şi copilaşii — carî se strîng cu grămada — cu rachiul puturos şi învitriolat al Ovreului.

Băeţii, carî ar trebui sĕ âmble la scólă şi biserică, după-ce sunt pe jumătate ameţiţî, trebue sĕ audă şi sĕ înveţe cuvintele cele mai înjositóre, carî se esprimă prin cântecile triviale la astfel de ocasiunî. Acestea produc mai târḑiu în inima şi sufletul nevinovat al băiatului cugete neoneste şi aplecărî din frageda etate spre corupţiune.

Din aceste şi din alte consideraţiunî se vede destul de lămurit, cât sunt de stricăcióse clăcile aşa, cum se fac aḑî.

Preoţii şi cărturarii noştri dela sate n'au decî o chiămare şi datorinţă mai sântă, decât a-şî da tóte ostenelele pentru stîrpirea acestui obiceiu, devenit fórte primejdios din punct de vedere religios, moral şi chiar naţional.

S'a auḑit accentuându se adese-orî din partea unora şi altora, că poporul nostru îşî pierde mult timp din causa multelor sĕrbătorî. Cred însĕ, că pe contul şi în paguba religiosităţii şi a moralei nimenî nu va părtini clăcile în ḑi de sĕrbătóre, ci va sfătui mai ales pe popor a nu sta în nelucrare în acele ḑile de peste an, carî deşi nu sunt sĕrbătorî, totuşî nu fac alt-ceva, decât se adună prin cârciume la beutură şi şed de-alungul stradelor, d. e. Joile dela St. Pascî până la Rusalii, ḑilele pentru paserî, pentru strigóice ş. a.

Desvĕţaţî pe popor dela clăcî, décă vreţî, ca imoralitatea şi corupţiunea sĕ nu prindă rădĕcinî tot mai adêncî în păturile lui şi sĕ nu-l conducă la ruin material şi moral totodată.

H.

SCIRÎ ULTIME.

„Kronstädter Tageblatt" primesce o telegramă, în care se ḑice, că Ministrul de interne unguresc a ordonat, că *conducĕtorii de matricule pot scrie în matricule pe lângă numele de botez în limba maghiară şi traducerea acestui nume în limba părinţilor* etc.

Literatură.

Ḑilele acestea a apărut în Tipografia A. Mureşianu: **Gramatica Limbei românescî** (*Fonetică şi Ortografiă. Etimologie. Sintacsă. Stil.*) întocmită in douĕ cursurî concentrice pentru şcólele poporale de **Ión Dariu**; *Cursul II* pentru *anul al 5-lea şi al 6-lea de şcólă*, pentru şcóla de repetiţiune, de adulţî, şcóle civile etc. *Editura autorului.* Recomandăm acéstă carte atenţiunei deosebite a d-lor învĕţătorî. Se póte procura dela autor cu preţul de 30 cr.

*

A apărut **Liturgia** S. Ioan Chrisostom, compusă pentru cor bărbătesc de **Ioan Vidu.** Compositiunea este proprietatea autorului şi un esemplar costă 4 fl. Tot de acelaşî autor a apărut piesa „*Nu desperaţî*", pentru cor bărbătesc. Preţul 30 cr.

Luxul.

De când o parte însĕmnată a poporului nostru a început sĕ-şî părăséscă portul sĕu strămoşesc naţional, auḑim adese-orî ridicându-se glasurî de durere şi mâhnire în contra luxului, auḑim blăstămând pe urzitorii lui, plângêndu-se de tristele urmărî ale acestuia şi înjurând pe neguţătorî, carî din lăcomia de câştig âmplu satele şi oraşele nóstre cu diferiţî articolî „de lux", până mai ierî alaltăierî cu totul necunoscuţî în familiile nóstre, mai ales la cele dela ţéră.

Ce este luxul? — Preferinţa, ce o dăm lucrurilor netrebuincióse, carî servesc numai plăcerilor măestrite. *Montesquieu*, unul din cei mai renumiţî legiuitorî ai vécurilor, ḑice despre lux următórele:

Unul ḑise: aveam sĕ mĕ duc până în cutare loc, însĕ o rótă dela căruţă mi-se stricase. Nu mai puteam înhăma épa la căruţa cu trei róte, mai cu sémă, că era a fĕta. Atuncî m'am rugat de vecinul meu, ĕsta care e de faţă, sĕ-mî împrumute el o rótă. El, ce e drept, a séră mi-a împrumutat róta, ce i-am cerut, cu gând ca aḑî până în ḑiuă sĕ mĕ duc la tréba mea. Când, ce sĕ vedeţî cinstiţî boerî? astă nópte mi-a fĕtat épa un mânz.

Ţĕranul cel cu róta îi tăià cuvêntul şi ḑise şi el: Nu-l credeţî, cucónă, sĕ vĕ ţiă Dumnedeu! Róta mea a fĕtat mânzul.

Cucóna asculta din cérdac şi tăcea.

Ţĕranii aşteptară ce mai aşteptară, şi décă vĕḑură că cucóna nu le face nicî o judecată, întrebară:

— Da unde-i dus boerul, cucónă?

— Ia s'a dus, rĕspunse ea, sĕ vadă un lac de mălai, ce-l avem pe marginea unui iaz, că în tóte nopţile es bróscele din-tr'ênsul şi mănâncă mălaiul.

Ţĕranii se uitară lung şi plecară. Ajungênd la pórta ogrăḑii boerescî, ei începură a se întreba unul pe altul:

— Că ce fel de vorbă fù aia a cucónei, mĕ nevastă? cum se póte bróscele sĕ mănânce mălaiul?

Ce se sfătuiră ei, ce vorbiră, că numai se întórseră sĕ întrebe pe cucónă, ce vorbă fù aia.

Décă veniră dinaintea cérdacului éră, prinseră a întreba:

— Da bine, cucónă, că ce sĕ fiă vorba ce ni-ai spus'o? Póte-se ca bróscele sĕ mănânce mălaiul?

— Nu sciu décă bróscele pot sĕ mănânce mălaiŭ, au ba, rĕspunse cucóna; déră sciu, că róta nu póte sĕ fete mânzî.

Tocmai atuncea îşî veniră şi ţĕranii de acasă. Acum înţeleseră şiretenia vorbei cucónei, se mirară de atâta înţelepciune şi se împăcară cum sciură ei mai bine.

Viind şi boerul acasă, întrebà:

— Cine a mai fost p'aicî în lipsa mea? ce s'a mai petrecut?

— Ce sĕ fiă? rĕspunse ea. Écă, écă, cine a venit şi écă, ce s'a întêmplat cu ei, şi ce li-am ḑis eu.

Boerul cum audì, îi ḑise: Fiind-că ai călcat făgăduiala şi ai judecat fără mine, nu mai putem trăi amêndoi. Ia-ţî ce poftescî dela mine şi ce-ţî este mai drag în casa mea, şi sĕ te ducî la tat'tĕu acasă.

Cucóna ḑise: Vorbele tale, bărbate, sunt sfinte pentru mine, pentru-că de aceea bărbatul este bărbat. Nu sunt vinovată întru nimic, căcî n'am judecat pe acei jeluitorî, ci li-am spus numai unde este stăpânul lor. Dér décă D-ta găsescî cu cale sĕ mĕ gonescî, eu mĕ supun, fără sĕ cârtesc, şi-ţî mulţumesc încă din adêncul sufletului pentru bunĕtatea, ce ai de a mĕ lăsa sĕ-mî aleg, ce mi-e mai drag din casa dumitale. Un lucru te mai rog, fiind-că mĕ gonescî, lasă-mĕ sĕ mĕ mai veselesc odată şi eu în casa domnului meu şi bărbat. Dă o masă şi chiamă pe prietenii noştri şi cunoscuţî sĕ petrecem împreună şi sĕ ne chefuim pentru cea din urmă óră.

Boerul se îndupleca, şi poruncì de făcù o masă d'alea înfricoşatele, unde chemà prietenii şi pe cei mai de aprópe ai lor. Şeḑură, se înveseliră şi se chefuiră cât le cerură inima. Cucóna însĕ tot îndesa paharele boerului, şi el le tot bea. Şi mai dete unul şi încă unul, până îl făcù cuc. Se îmbĕtà boerul de se coclise turtă. Atuncî şi cucóna îl ia frumuşel la spinare, fără sĕ mai simţă boerul ceva, şi-l duse la tată'sĕu acasă, unde îl puse pe cuptor de dormì până se treḑi.

A doua ḑi, când se deşteptà, boerul, vĕḑêndu-se în ast-fel de hal, întrebà unde se află! Cucóna îi rĕspunse: La tata acasă. Când m'ai gonit dela D-ta mi-ai dat voiă sĕ iau din casa dumitale, ce mi-o fi mai drag. Aceea am şi făcut. Nimic nu mi-a fost mai drag de cât bărbatul. Nu cred sĕ mĕ ţiî de rĕu pentru-că mi-l'am luat.

Când audì boerul asemenea vorbe cu noimă, se gândì ce se gândì, apoi rĕspunse:

Aidem, nevastă, acasă, şi sĕ trăim ca în sîn de rai; acum pricep eu ce odor de femeiă am dobêndit.

Şi m'am suit pe o şea.
Şi am spus'o aşa.
M'am suit pe o rótă.
Şi am spus'o tótă.

Luxul stă tot-déuna în proporțiune cu neegalitatea avuțiilor. Décă în vre-un stat avuțiile ar fi împărțite de-opotrivă, atuncĭ luxul n'ar exista nicĭ decât, pentru-că el se întemeiază numai pe comoditățile, ce-șĭ face cine-va, punênd, ca sĕ lucreze alții pentru dênsul. Ca averile sĕ pótă rĕmâné reîmpărțite în mĕsură egală, ar trebui o lege, care sĕ dea fiă-căruia numai atâta, cât îi sunt trebuințele fisice. Avênd cine-va mai mult, unii vor cheltuì, alții vor câștiga, ér de aicĭ va urma neegalitatea.

Sĕ ḑicem, că trebuințele fisice ar face o anumită sumă: o sută, o miie etc. Atuncĭ luxul acelora, carĭ cheltuesc numai cât le trebue, va fi *zero*, ér luxul aceluia, care ar avé îndoit, decât ceea ce ii trebue, ar fi *1*, al aceluia, care ar avé îndoit, decât ceea ce nu i trebue neapĕrat, ar fi *3*; ér când ar avé cine-va de douĕ-orĭ pe atâta, luxul lui ar fi *7*, așa încât punênd, că avuția celui ce urméză ar fi tot-déuna îndoită, pe cât este a celui dintâiu, luxul ar cresce tot îndoit, plus o unitate în progresiunea de 0, 1, 3, 7, 15, 31, 63, 127.

Considerând luxul diferitelor popóre în asĕmĕnare unele cu altele, acesta resultă în fiă-care stat dela mĕsura, ce dă neegalitatea averilor între concetățenĭ și neegalitatea de avuții ale diferitelor state.

Luxul stă în proporțiune și cu mărimea cetăților și mai vîrtos cu a capitalei din cutare țéră. Cu cât mai mulțĭ ómenĭ se află la un loc, cu atât vanitatea (deșertăciunea) e mai mare și simt în ei pofta nebună de a-se distinge și ilustra prin lucrurĭ de nimic. Décă locuesc împreună ómenĭ atât de mulțĭ, încât cea mai mare parte nu se cunosc unii pe alții, atuncĭ pofta luxului se îndoesce, pentru-că ei prind speranță mai mare de-a înșela ochii lumei, de a amăgi prin frumseța îmbrăcămintei. Luxul dă acéstă speranță, și fiă-care ține sĕ se îmbrace mai frumos și mai bogat, decât acei ce sunt mai pe sus ca dênsul.

Acéstă silință nebună de a-se distinge, face, ca toțĭ sĕ fiă egalĭ, séu cu alte cuvinte, fiă-care sĕ fiă egal în lux cu cei ce-l încunjură. Voind fiă-care a atrage ochii lumei asupră-șĭ, ajung la urmă de nu se mai pot distinge unii de alții — în lucs.

Din tóte acestea resultă în mod firesc o greutate și o bólă generală. Cei ce sunt mai distinșĭ în vre-o profesiune, cer prețul, care le convine pe manufacturele lor; talentele mai micĭ urméză esemplul lor, și ast-fel înceteză de-a mai fi armoniă între trebuințe și mijlóce.

E regulă generală, că în state sĕ nu fiă lux nicĭ decum. Cu cât într'un stat va fi lux mai puțin, cu atât acel stat este mai perfect. Romanii în vécurile dintâiu nu sciau nimic de lux, ér în republicele, în carĭ egalitatea nu s'a pierdut chiar de tot, spiritul de comerciu, iubirea de muncă și de virtute face, ca fiă-care *sĕ pótă* și fiă-care *sĕ vré* a trăi numai din averea propriă.

In mĕsura, în care luxul se încuibă într'un stat, în aceeașĭ mĕsură spiritul comun se întórce spre interese particulare. Cetățenilor, carĭ nu cer, decât cele trebuincióse, nu le rĕmâne de-a dori alt-ceva, decât mărirea patriei și a lor propriă. Er un suflet corupt prin lux are o mulțime de alte dorințe. Indată-ce Romanii s'au corupt prin lux, dorințele lor erau maniace, ceea ce se póte judeca și din prețurile fabulóse, ce dedeau ei pentru unele lucrurĭ. O cană de vin de Falerno, d. e., se vindea cu o sută denarĭ romanĭ; o lădiță cu carne sărată din Pont (Asia mică) costa patru sute de denarĭ.

In monarchii avuțiile, fiind fórte neegal împărțite, urméză neapĕrat, ca luxul încă sĕ prindă rădĕcinĭ afunde în classele sociale. Décă în monarchii, bogații n'ar cheltui mult, sĕracii ar trebui sĕ móră de fóme. Avuțiile marĭ le-au adunat unii prin aceea, că au luat dela alțĭ concetățenĭ ai lor, urméză neapĕrat, ceea ce au luat sĕ dea îndĕrĕt prin ajutorul luxului. De aci urméză, că esistența unui stat monarchic e condiționată mai mult séu mai puțin dela lux, adecă luxul trebue sĕ se lățéscă peste tot, începênd dela muncitor până la meseriaș, neguțător, nobil, funcționar, aristocrat, arendaș și principe, căcĭ fără lux totul ar fi pierdut, adecă unii s'ar îneca în unsóre, de bogațĭ, ce sunt, ér alții ar geme în sĕrăciă și golătate, ar comite furturĭ, omorurĭ — și legile ar deveni ilusorii.

In ḑilele nóstre luxul pentru un popor sĕrac este ruin și mórte sigură; din contră, pentru un popor numĕros, bine crescut, deprins la tot felul de industriă, este mijlocul de a-se înavuți și întări tot mai mult, — se înțelege, că pe socotéla popórelor, carĭ cumpĕră dela dênsul.

T.

ECONOMIA.

Lucrul câmpului.

Nicĭ o classă a societății omenescĭ nu are lucrul împărțit așa nepotrivit, ca plugarul. Aprópe o jumĕtate de an, cât ține iérna, plugarul nu are alt lucru, decât îngrijirea vitelor și a celor trebuincióse pentru economia casnică; îndată ce se desprimăveréză însĕ, se începe și lucrul câmpului mai cu de-adinsul. La început în mĕsură mai mică, cu aratul și sĕmĕnatul, după aceea în mĕsură tot mai mare, precum se înmulțesc și lucrurile: sapă, cósă, ogor, secere și celelalte.

Pe când meșteșugarul îșĭ póte face lucrul sĕu în tótă ḑiua: iérna, véra, pe plóie ca și pe timp frumos, pe atuncĭ plugarul póte lucra la câmp numai pe timp frumos. De aci urméză de multe-orĭ întârḑierea cu lucrul câmpului când întră ploi îndelungate; de aci apoi și opintirea lui de a-șĭ îndoi puterile, ca sĕ sĕvêrșéscă și aceea, ce pe timp urît nu a putut sĕvêrși.

Lucrul câmpului este singurul isvor de câștig a plugarului român. Și deși ei nu-l prețuesc în banĭ, totușĭ când pierde câte-o ḑi așa de géba, îl auḑim ḑicênd: „Ḑiua asta nu așĭ fi dat'o pe mult“.

Și în adevĕr așa este. De câte-orĭ nu se întêmplă, ca lucrul de o ḑi sĕ nu-l mai poțĭ sĕvêrși în ḑiua următóre, fiind-că te chiamă altele mai grabnice, séu fiind-că au întrat ploi îndelungate și altele.

Am ḑis, că lucrul câmpului este singurul isvor de câștig al plugarilor noștri. Acésta o înțelegem așa, că ei numai cu ajutorul brațelor lor și cu puterea vitelor pot sĕ-șĭ câștige cele de lipsă pentru nutrement și îmbrăcăminte. Décă icĭ colea se mai póte face încă câte-o cărăușiă, câte-o orgiă — douĕ de lemne și altele, apoi acestea sunt nisce venite fórte rarĭ.

Tocmai fiind-că plugarii numai cu ajutorul brațelor lor și cu puterea vitelor pot sĕ-șĭ câștige cele de lipsă, trebue ca pe acestea sĕ le pună în lucrare cu multă pricepere și băgare de sémă, ca lucrul lor sĕ fiă mai spornic și rodnic.

In privința acésta tóte comunele nóstre sunt pline de pilde bune și vrednice de urmat, deórece în tóte aflăm plugarĭ harnicĭ, carĭ de când se cunósce de ḑiuă și până când înseréză, nu se mișcă dela lucrul câmpului; aflăm plugarĭ, carĭ deși în tinerețele lor au fost sĕracĭ, prin lucru și străduință neobosită au ajuns la bĕtrânețe ómenĭ cu stare și avere frumósă.

Dér ceea ce ne-a îndemnat sĕ scriem acestea este împrejurarea, că unii din plugarii noștri au început a părăsi hărnicia străbună și a se deda cu o viéță mai comodă și trândósă.

Urmările se pot vedé pretutindenea. Copii rĕmașĭ cu averĭ frumóse dela părințĭ le prăpădesc în decursul câtor-va anĭ, ér ei ajung mai pe urmă, ca sĕ cerșéscă de pe la aceia, carĭ mai înainte póte au fost servitorii părinților lor.

Unii ómenĭ mai cu stare nu prea au datina de a pune pe copiiĭ lor de tinerĭ la lucru, ca sĕ nu se prea oboséscă, ci mai bine duc lucrătorĭ streinĭ. Crescênd ei așa, se dedau, ca și când sunt marĭ tot alții sĕ lucre pentru ei, ér ei sĕ pérdă timpul în petrecerĭ și trândăviă, carĭ mai târḑiu se sfîrșesc în deobște cu risipirea întregei averĭ părintescĭ.

In privința acésta ar puté lua unii dintre plugarii noștri pildă bună dela conlocuitorii Sașĭ. Aceștia pun la lucru nu numai pe copii, fiá ei cât de bogațĭ, ci chiar și pe femeile lor. Ast-fel putem vedé de multe-orĭ pe femeile de Sas alăturea cu servitorii, arând tótă ḑiua la câmp, pe când la femeile nóstre așa ceva poțĭ afla numai icĭ-colea, ca un lucru rar. Urmarea acestei bune deprinderĭ este bine-făcĕtóre pentru poporul săsesc, deórece la ei s'a adeverit, că se păstréză averile timp mai îndelungat, din ném în ném, ér nu ca la noi.

Când ar fi, ca la poporul nostru sĕ aflăm numai icĭ colea asemenea deprinderĭ rele, ne-am mai mângăia cu proverbul: „Nicĭ o pădure fără de uscăturĭ“. Dér aflăm chiar comune întregĭ, carĭ părăsesc pe încetul bunele deprinderĭ străbune: de a-se scula odată cu rêndunéua la lucrul câmpului și de-a întra în sat odată cu însĕratul.

Parte, pentru-că noi, cei de astăḑĭ, ne-am dedat a lucra mai cu cap, séu rațional, cum se ḑice, mai cu spor și mai domol; parte, pentru-că și mulțimea mașinilor de săpat, sĕmĕnat și altele ni-au mai ușurat lucrul: nu mai lucrăm atâta, ca părinții și străbunii noștri, carĭ lucrau nu numai pentru ei, ci mai făceau și câte 2—4 ḑile în sĕptĕmână clacă domnului pământén.

Precum mândria și petrecerile au făcut pe unii dintre plugarii noștri, ca sĕ-șĭ pună moșia zălog, pe la băncĭ și cămătarĭ, ér ei sĕ plătéscă an de an camete pipĕrate, de multe-orĭ numai pentru îndestulirea unei pofte de nimic și trecĕtóre, așa au ajuns pe multe locurĭ unii plugarĭ, ca lenevirea dela lucrul câmpului sĕ o plătéscă fórte scump, tot cu banĭ scoșĭ de pe la băncĭ.

Ințelegem aci o parte a plugarilor noștri dedațĭ a durmi și véra până târḑiu, când începe musca a cânta, ca sĕ nu se prea umple de rouă; carĭ sunt dedațĭ a prânḑi acasă domnesce, ér la améḑĭ a trage colea câte-un somnișor la umbră și de séră a se întórce de timpuriu acasă.

Că ast-fel de plugarĭ nu lucră cu cap, acésta o înțelege orĭ și cine. Dér pune-te de-i spune la care-va, că sciu, că ți-ai găsit nănașul,— „că dóră astăḑĭ tot omul e domn pe pămêntul și avuția sa“, ḑic ei, dér apoi e sciut, că *domnia costă banĭ*.

Da, ḑĕu. In loc sĕ mérgă toțĭ plugarii noștri la sapă și secere, de când cântă rêndunica, o parte merg numai pe la prânḑ, ér când nu mai pot rĕsbi cu lucrul, duc lucrătorĭ pe plată, căcĭ dóră: „Cine are barbă, ḑic ei, trebue sĕ aibă și briciŭ; cine are moșiă, trebue sĕ și-o și lucre“. Ast-fel de ómenĭ, se înțelege, că nu-șĭ prea sfarmă capul cu întrebarea: cât póte lucra un plugar harnic într'o ḑi? De aceea voim sĕ arătăm noi aci pe scurt o mică însemnare:

Un plugar harnic póte săpa pe rêndurĭ, după mașina de săpat, loc de trei ferdele pe ḑi, ceea ce la sĕptĕmână face loc de patru gălete și jumĕtate; la secere póte secera, fără sĕ se încórde prea tare, câte 4—5 clăi de câte 20 snopĭ pe ḑi, unde va fi holda bună, ceea ce într'o sĕptĕmână face 24—30 clăi de grâu. Și fiind-că seceratul ține pe cele mai multe locurĭ câte douĕ sĕptĕmânĭ, așa un plugar harnic póte secera în decursul unei verĭ până la 50 clăi de grâu.

Intrebațĭ, vĕ rog, iubițĭ cetitorĭ, în tóte comunele, și décă vețĭ afla un plugar, care în decurs de câțĭ-va anĭ de-a rêndul a făcut acest lucru, atuncĭ numele aceluia e vrednic publicat și luat drept pildă bună pentru toțĭ. Ba că pe unii îi dóre mijlocul la secere, ba că în ḑiua de astăḑĭ numai Țiganii mai seceră, ba că la unii li-e prea cald, ba că au de a face fênul, ogorul și altele, nu se prea îmbulzesc la secere, la toțĭ li-ar trebui clacă. Odată numai ce aud, fiind-că ei nicĭ nu prea merg pe la holde, ca sĕ le védă, că acelea încep a se scutura. Atuncĭ alérgă în drépta și în stânga după secerătorĭ, pe carĭ îi plătesc adese-orĭ fórte pipĕrat.

Cunosc chiar eu destule comune, carĭ cu brațele, de carĭ dispun, și-ar puté săpa și secera fără lucrătorĭ streinĭ. Și cu tóte acestea nu este an lăsat de Dumneḑeu, în care secerătorii streinĭ sĕ nu scótă cu prilejul seceratului câte-va sute de florinĭ din acele comune. De aceea ne ḑic cu drept cuvênt plugarii învĕțațĭ, că: „agonisim ca sĕlbaticii și cheltuim ca domnii“.

I. Georgescu.

Vindecarea pomilor rupțĭ.

Am amintit, că din causa zăpeḑii marĭ, ce a căḑut în părțile nóstre pe la sfîrșitul sĕptĕmânei trecute, mulțime de pomĭ și alțĭ arborĭ marĭ și micĭ s'au rupt sub greutatea zăpeḑii, pe care ramurile, încărcate încă cu frunḑe, n'au putut'o suporta.

Pagubele pricinuite în urma acésta la noi în Brașov și împrejurime sunt atât de marĭ, încât fără de-a le vedé, abia ar puté sĕ crédă cineva. Pădurĭ frumóse de brad, plantate de 10—15 anĭ și mai bine împrejurul orașului nostru, s'au prăpădit așa de tare, încât vor trebui în mare parte sĕ fiă plantate din nou. Braḑĭ marĭ și groșĭ s'au rupt dela rădĕcinĭ și s'au rĕsturnat unul peste altul, așa că pe unele locurĭ poțĭ privi liber dela o margine a pădurei până la cealaltă, fără de-a vedé, decât trunchĭ rupțĭ și abia icĭ-colo câte-un brad, orĭ alt arbor ciungărit. Plopĭ înalțĭ s'au încovăiat, ajungênd cu vêrful aprópe până la pămênt, ér alții au eșit din rădĕcinĭ.

Grădinile de pomĭ au rĕmas, așa ḑicênd, ca și pârlite de foc. Unii pomologĭ mai istețĭ, prevĕḑênd pericolul, au stat tot timpul, cât a căḑut ninsórea, printre pomĭ, scuturându-i mereu de zăpadă, și prin acésta li-a succes a-i mântui. In cele mai multe din frumósele nóstre grădinĭ însĕ, carĭ mai ales pentru Românii din suburbiul Scheiu forméză un isvor însĕmnat de câștig, abia a mai rĕmas pom, ale cărui crengĭ sĕ nu fiă mai mult séu mai puțin rupte și desbinate, mulțĭ pomĭ nobilĭ și prețioșĭ însĕ s'au nimicit aprópe cu totul. Pagubele sunt nespus de marĭ, căcĭ va trebui sĕ tréca un șir lung de anĭ, până când pometul va reveni în starea, în care a fost.

Ca un mijloc de ajutorare pentru grădinarii păgubiţĭ, împărtăşim aci următórea recetă, pe care ni-o comunică un concetăţén de-ai noştri pe basa informaţiunilor luate dela cei mai esperţĭ grădinarĭ:

Pomii şi peste tot arborii tinerĭ ruptĭ se pot vindeca cu siguranţă, décă partea ruptă se aşédă la locul sĕu, ér în mijloc şi afară pe ruptură se pune o alifiă compusă din 40% lut galben, 20% var stins (topit), 20% funingine de urloiŭ şi 20% gunoiŭ ars. Imprejurul rupturei, arborul se légă apoi cu o pânză grósă şi bine strinsă. Făcênd altfel, se asigură, că până în primăvéră pomul va fi vindecat.

MULTE ŞI DE TOATE.

O corónă scumpă.

Diarul frances „Laterne" spune, că Regele Carol al Portugaliei şi-a trimis coróna unui aurar din Paris, ca sĕ facă la ea unele reparaturĭ. Coróna acésta este cea mai scumpă dintre tóte corónele lumei. Ea representă suma enormă de trei-decĭ şi douĕ de milióne de francĭ. După acésta urmézá în preţ coróna împĕrătesei din Rusia, care represintă suma de douĕ-spre-diece milióne.

Coróna reginei Victoria a Angliei e preţuită cu opt milióne şi se póte vedé în orĭ-ce di pentru 60 banĭ. Venitul, ce se adună pe calea asta, cade în visteria regală.

*

Hoţii de trăsurĭ.

Dilele acestea poliţia din Paris a pus mâna pe o bandă de hoţĭ şi păstrătorĭ de trăsurĭ furate, carĭ de vre-o 5—6 anĭ esploatau cu o îndrăsnélă ne mai pomenită companiele şi birjarii.

Aprópe dilnic se constata mai în tóte punctele din Paris dispariţiunea unei trăsurĭ cu caĭ. Aceste furturĭ deveniră aşa de dese, că în luna Noemvre, marele companii, carĭ sufereau în urma acestor furturĭ o perdere anuală de 25 până în 30 mii francĭ, înaintaseră poliţiei o plângere.

Tóte cercetările începute însĕ rĕmaseră zadarnice.

Hoţii nu erau alţii, decât birjarii fără lucru, carĭ îmbrăcaţĭ cu redingota şi pălăria lor reglementară se postau aprópe de staţiunile de trăsurĭ şi apoi se suiau pe scaunul, ce era un moment părăsit. Apoi treceau cu trăsura pe sub nasul guardianului, fără a fi de loc neliniştiţĭ.

Dilele trecute, comisarul Garnot primì o nouă plângere de acest fel. In ajun, în tre 8 şi 9 óre séra, trăsura birjarului Brugerie fusese furată de pe bulevardul Clichy.

Se regăsì trăsura într'un teren pustiu, dér caii dispăruseră.

Comisarul, începênd cercetările, descoperì, că unul din caii furaţĭ, care era matriculat cu Nr. 44,062, fù scos de cineva în vêndare, pe un preţ ridicul.

Cercetările atuncĭ fură împinse mai departe şi se descoperiră mulţime de hoţĭ şi complicĭ, toţĭ birjarĭ fără lucru, carĭ practicau aşa de mult timp şi pe o scară atât de întinsă acéstă productivă meseriă.

*

Curtea Sultanului.

Dilele acestea a apărut anuarul statului otoman, pentru anul curent 1313 (1895—96), care conţine următórele date fórte interesante relativ la funcţionarii palatului imperial:

Funcţionarii cei mai înalţĭ sunt: Mareşalul palatului, actualminte Osman Paşa, leul dela Plevna, care însoţesce pe Sultan în trăsură, când se duce la moschee. Primul séu marele enuc, al căruĭ titlu turcesc este: Marele păditor al porţii norocului; el pórtă titlu de Alteţă şi păşesce séu se aşédă la orĭ-ce solemnitate imediat după marele vizir şi înaintea miniştrilor.

Un director al cheltuelilor familiei imperiale, opt şambelanĭ, un prim secretar, un secretar pentru limbele streine şi 23 alţĭ secretarĭ. Un mare măestru de ceremonii, trei imamĭ, doi casierĭ particularĭ, un administrator al tesaurului particular cu doi ajutorĭ, un şef al cabinetului politic, de fapt şef al poliţiei secrete, trei economĭ, un aranjator al paradelor imperiale; un şef al băeţilor nobilĭ, un măestru superior al grajdurilor, unul al porţilor şi unul al meselor, un medic superior, care este tot-de-ódată şi şef al tuturor medicilor imperiului. — Acéstă importantă funcţiune o ocupă actualminte Mavroghe-ni-Paşa, grec de naţionalitate, doctor în medicină dela facultatea din Viena, avênd sub dênsul la palat 30 alţĭ medicĭ.

Un al doilea eunuc-şef, care însĕ are numai titlul de escelenţă, un prim-garderobier, actualmente Ismet-Bey, frate de lapte al Sultanului, şi căruia îi sémĕnă într'un mod frapant. Un friser şef, un şefgustător, care trebue sĕ guste faţă cu Sultanul tóte mâncările oferite M. Sale, un director al petrecerilor împĕratului, doi marĭ meşterĭ de bucătăriă (pentru cea turcă şi pentru cea francesă), un astrolog-şef, 21 adjutanţĭ de mareşalĭ, 125 adjutanţĭ de onóre şi 133 adjutanţĭ activĭ.

Lefurile tuturor acestor funcţionarĭ, precum şi ceilalţĭ funcţionarĭ, eunucii, servitorii etc., şi al căror numĕr este imposibil de a'l fixa, — sunt plătite din banii, ce se încasézá din arendile proprietăţilor corónei imperiale şi ale căror venit anual se urcă la un milion lire turcescĭ.

Cheltuelile aşa numitului Yildiz-Kiosc se urcă aproximativ la 4.800,000 de lire turcescĭ.

După cum se vede, Turcia cheltuesce pentru curtea sa peste 131 de milióne de francĭ pe an.

*

Oraşul cel mai friguros din lume.

Profesorul Wild din Petersburg crede, că oraşul unde domnesce frigul cel mai riguros din lume, e oraşul Werhojansk, situat în archipelagul Siberiei la o înălţime de 1107 metri d'asupra nivelului océnului glacial. Savantul profesor rus declară, că după ce a stat un an de dile în numita localitate, a constatat că acolo gerul este şi mai aspru de cât la polul nordic.

In adevĕr, după indicaţiunile sale, temperatura medie la Werhojask este următórea:

In Ianuarie — 53°; în Februarie — 48°; în Aprilie — 16°; în Maiŭ — 1°, în Iunie + 10°; în Iulie + 14°; în August + 7°; în Septemvre + 2°; în Octomvre — 20°; în Noemvre — 40° şi în Decemvre — 50°.

Cincĭ lunĭ cu o temperatură de 40 grade sub zero.

Calendarul séptemanei.

OCTOMVRE are 31 dile. BRUMĂREL.

Dilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum.	15 S. m. Lucacian	27 Sabina
Lunĭ	16 S. m. Longin	28 Sim. şi Iud. ap.
Marţĭ	17 S. prof. Osea	29 Narcis
Mer.	18 † S. ap. ev. Luca	30 Hartman
Joi,	19 S. pr. Joel şi Uar.	31 Lupan
Vin.	20 S. m. Artemiu	1 Nov. Toţĭ Sfinţi
Sâm.	21 C. păr. Ilarion	2 Amint. morţil.

Cursul losurilor private

din 22 Octomvre 1895

	cump.	vinde.
Basilica	7.70	8.—
Credit	201.—	202.—
Clary 40 fl. m. c.	56.50	58.50
Navig. pe Dunăre	—.—	146.—
Insbruck	27.—	28.—
Krakau	27.50	28.
Laibach	23.—	23.80
Buda	60.—	61.—
Palffy	57.25	58.25
Crucea roşie austr.	17 50	17.90
dto ung.	10 80	11.20
dto ital.	13.25	13.—
Rudolf	23 25	24.25
Salm	69.50	70.50
Salzburg	26.—	27.—
St. Genois	71.—	72.—
Stanislau	42.75	46.—
Trieitine 4½% 100 m. c.	156 25	—.—
dto 4% 50	72.25	—.—
Waldstein	53.—	56.—
Sêrbescĭ 3%	35.50	36.—
dto de 10 francĭ	—.—	—.—
Banca h. ung. 4%	127 25	128.25

Têrguiŭ de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 20 Oct. de 5,938 capete, la 21 Oct. au intrat —.— capete şi au eşit 585, rĕmânênd la 22 Oct. un numĕr de 5,353 capete.

Se notéză marfa: unguréscă veche grea dela —.— cr. până la —.— cr. marfă ungurésca tineră grea dela —.— cr. până la —.— cr., de mijloc dela —.— cr. până la —.— cr. uşóră dela —.— cr. până la —.— cr.

Marfă ţĕrănéscă grea dela —.— până la —.— cr. de mijloc dela —.— cr. până la —.— cr. uşóră dela —.— cr. până la —.— cr.

Marfă sêrbéscă, grea dela —.— cr. până la —.— cr. Transito, mijlocia grea dela —.— cr. până la —.— cr. transito uşóră dela —.— cr. până la —.— cr.

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 22 Octomvre n. 1895.

Sĕminţe	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilogr. dela	până
Grâu Bănăţenesc	80	6.65	6.80
Grâu dela Tisa	80	6.70	6.85
Grâu de Pesta	80	6.65	6 80
Grâu de Alba-regala	80	6.65	6.80
Grâu de Bácska	80	6.75	6.90
Grâu ung. de nord	80	.—	.—

Sĕminţe vechĭ orĭ nouĕ	soiul	Calitatea per Hect.	Preţul per 100 chilgr. dela	până
Sĕcară		70—72	6.20	6.25
Orz	nutreţ	60—62	5.—	5 20
Orz	de vinars	62.64	5 50	6 30
Orz	de bere	64.66	6.90	8.25
Ovĕs		39.41	5.90	6.20
Cucuruz	bănăţ.	75	.—	.—
Cucuruz	altŭ soiu	78	.—	.—
Cucuruz	"	—	.—	.—
Hirişcă	"	—	—.—	—.—

Preţul pe 100 chilograme.

Productediv.	Soiul	Cursul dela	până
Sem. de trif.	Luţernă ungur.	38 —	48 —
—	francesă		—.—
—		—.—	—.—
"	roşiă	33.—	46 —
Oleu de rap.	rafinat duplu	—.—	—.—
Oleu de in		—.—	—.—
Uns. de porc	dela Pesta	60.50	61.50
"	dela ţĕră	—.—	—.—
Slănină	svêntată	53.50	54.50
"	afumată	60.—	60 50
Sĕu		—.—	—.—
Prune	din Bosnia în buţĭ	16.—	16.50
"	din Serbia în sacĭ	14.75	15.25
Lictar	slavon nou	17.—	18.—
"	bănăţenesc	—.—	.—
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoşĭ	ungurescĭ		
"	sêrbescĭ		
Miere	brută	—.—	—.—
"	galbină strecurată	—.—	—.—
Ceară	de Rosenau	—.—	—.—
Spirt	brut	—.—	—.—
	Drojdiuţe de spirt	—.—	—.—

Cursul pietei Braşov.

Din 25 Octomvre 1895.

Bancnote rom.	Cump.	9.49	Vênd.	9.52
Argint român.	Cump.	9.44	Vênd.	9.50
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.52	Vênd.	9.54
Galbenĭ	Cump.	5.70	Vênd.	5.75
Ruble rusescĭ	Cump.	129.½	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	58.60	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	10.75	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Bursa de Bucuresci

din 22 Octomvre n. 1895.

Valorĭ	Do-bênda	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Rentă română perpetuă 1875	5%	Apr.-Oct	100.⅜
Renta amortisabilă	5%	" "	98.⅝
" " (Impr. 1892	5%	Ian.-Iul.	99 ¾
" " din 1893	5%	" "	99.¾
" " 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	94.½
" " (Impr. de 32. ½ mil.	4%	Ian.-Iulie	89 ⅞
" " (Impr. de 50 mil.	4%	" "	89.⅜
" " (Imp. de 274 m 1890	4%	" "	89.⅝
" " (Imp. de 45 m. 1891	4%	" "	89.⅜
" " (Im. de 120 iul. 1894	4%	" "	89 ⅜
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6%	Mai-Nov.	102 ½
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10	" "	283.—
Oblig. comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.-Iul.	97.½
" " " din 1884	5%	Mai-Nov.	—.—
" " " din 1888	5%	Iun.-Dec.	—.—
" " " din 1890	5%	Mai-Nov.	97 ⅞
Scrisurĭ fonciare rurale	5%	Ian.-Iulie	93 ¾
" " urbane Bucurescĭ	6%	" "	101 ½
" " " "	5%	" "	90 ⅝
" " " Iaşĭ	5%	" "	81.¾
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	" "	—.—
	V. N.		
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	150 v	—.—
Banca Nation. ult. div. 86.—	500	într. v.	1580.
Banca agricolă	500	150 v.	220.—
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	403.—
Naţionala de asig. ult. div. 43 lei	200	" "	411.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	" "	330.—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	" "	173.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	" "	—.—
„Patria" Soc. de asig. ult d. 4 lei	100	" "	103.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	" "	—.—
" " " " 2 em. u. d. 0	100	" "	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	500	" "	—.—
„Bistriţa" soc. p. f. hârtii 30 %	100	" "	—.—
Societ. p. const. de Tramways	20	" "	—.—
20 francĭ aur			20 05

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 24 Octomvre 1895.

Renta ung. de aur 4%	121.—
Renta de corone ung. 4% . . .	98.95
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% .	123.75
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	101.25
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.—
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	97.75
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	—.—
Acţii de ale Băncei austro-ungară.	1049.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	479.75
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	397.—
Napoleondorĭ.	9.54
Mărcĭ imperiale germane . . .	58.82½
London vista	120.25
Paris vista	47.62½
Rente de coróne austr. 4%. . .	100.85
Note italiene.	45.20



Avis!

Prenumerațiunile la **Gazeta Transilvaniei** se potŭ face și reinoi ori și când dela 1-ma și 15 a fiă-căreĭ lunĭ.

Domniĭ, ce se abonéză din noŭ, sĕ binevoiască a scrie adresa lămurit și sĕ arate și posta ultimă.

Domniĭ abonațĭ sĕ binevoiască a arăta în deosebĭ, când voiesc ca espedarea sĕ li-se facă după stilul nou.

Administraț. „Gaz. Trans.“

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.